

ประสิทธิผลของสื่อเสียงตามสายที่มีต่อ
ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตน เกี่ยวกับการสุขาภิบาลอาหาร
ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี

นางสาวมุกดา แก้วมณีโชค

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-982-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15567

๙๗๔๕๖๖๙๗๐

Effectiveness of Local Announcement Media
Towards Knowledge, Attitude, and Practice on
Food Sanitation of the People in Chon Buri
Municipal Area

Miss Mukda Kaewmuneechoke

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment Requirement
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

มุกดา แก้วมณีโชค : ประสิทธิภาพของสื่อเสียงตามสายที่มีต่อความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติตน
เกี่ยวกับการสุขาภิบาลอาหารของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี (THE EFFECTIVENESS
OF LOCAL ANNOUNCEMENT MEDIA TOWARDS KNOWLEDGE, ATTITUDE, AND PRACTICE
ON FOOD SANITATION OF THE PEOPLE IN CHON BURI MUNICIPAL AREA.)

อ.ที่ปรึกษา : ดร. อัญชลี ลีสุวรรณค์, 174 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของสื่อเสียงตามสายที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง
ความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติตนด้านการสุขาภิบาลอาหารของประชาชน โดยศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนที่
อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี จำนวน 200 คน

ผลการวิจัยพบว่า หลังการได้รับฟังรายการความรู้ด้านการสุขาภิบาลอาหารทางสื่อเสียงตาม
สายแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีการเพิ่มความรู้ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ . และการปฏิบัติตนไปในทางที่ถูกสุขลักษณะ
ยิ่งขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อายุและการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความรู้และการปฏิบัติตนด้านการสุขา-
ภิบาลอาหาร แต่ฐานะทาง เศรษฐกิจและจำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ และ
การปฏิบัติตนด้านการสุขาภิบาลอาหาร นอกจากนี้ยังพบว่าอายุ การศึกษา ฐานะทาง เศรษฐกิจ และจำนวน
สมาชิกในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านการสุขาภิบาลอาหาร

อายุ การศึกษา และฐานะทาง เศรษฐกิจ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับข่าวสารทางสื่อ
เสียงตามสาย

ระดับความรู้ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และการปฏิบัติตนด้านการสุขาภิบาลอาหารอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

MUKDA KAEWMUNEECHOKE : THE EFFECTIVENESS OF LOCAL ANNOUNCEMENT MEDIA TOWARDS KNOWLEDGE, ATTITUDE, AND PRACTICE ON FOOD SANITATION OF THE PEOPLE IN CHON BURI MUNICIPAL AREA. THESIS ADVISOR : DR. ANCHALEE LEESAVAN, ED.D. 174 pp.

The Objective of this research is to study the effectiveness of local announcement media towards knowledge, attitude, and practice on food sanitation of the people in Chonburi province. The people whose ages are over 15 years old are randomly selected for 200 samples.

It is found that after exposure to knowledge on food sanitation from local announcement media, there are significant changes in knowledge, attitude, and practice on food sanitation.

Age and education are significantly related with knowledge and practice. However, economic status and family size are not significantly related to knowledge or practice. Age, education, income, and family size are also not significantly related to attitude.

Age, education, and economic status are not significantly related with level of local announcement media exposure.

Knowledge is significantly related with attitude and practice on food sanitation.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาของ ดร. อัญชลี ลีสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และกำลังใจ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิระโสภณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาทางด้านสถิติ

กราบขอบพระคุณคุณทรวง เหลี่ยมรังษี ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการสุขภาพอาหาร และนักวิชาการทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณการวิจัยส่วนหนึ่งและให้คำปรึกษาที่ดีตลอดมา

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อุดม คมพัยคม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สิริพันธ์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล รวมทั้งคุณเฉลิมชาติ แจ่มจรรยา นักวิชาการสุขภาพอาหาร 7 ที่ได้ให้คำแนะนำด้านวิชาการสุขภาพอาหารแก่ผู้วิจัย

ขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เทศบาล เมืองชลบุรีทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกตลอดการวิจัย และคุณอินทิรา ปัทมินทร เพื่อนที่แสนดีของผู้วิจัย รวมทั้งเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท นิเทศศาสตรพัฒนารุ่นที่ 10 ทุกท่าน ที่ให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอระลึกถึงในพระคุณของทุกท่านตลอดไป

มุกดา แก้วมณีโชค

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
ขอบเขตของการวิจัย.....	13
ปัญหาในการวิจัย.....	14
สมมติฐานในการวิจัย.....	14
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	15
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
นิยามศัพท์.....	16

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
หลักการทางสุขาภิบาลอาหาร.....	19
ทฤษฎีด้านการสื่อสาร.....	23
ทฤษฎีด้านการเรียนรู้.....	28
ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ.....	31
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	44
ประชากร.....	44
กลุ่มตัวอย่าง.....	44
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
เกณฑ์การให้คะแนน.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
กรรมวิธีทางข้อมูล.....	52
4. ผลการวิจัย.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.....	54
การวิเคราะห์การเปิดรับข่าวสารทางสื่อเสียงตามสาย และความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อเสียงตามสาย.....	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์การรับฟังรายการ "คุยเฟื่องเรื่องอาหาร"....	57
การทดสอบสมมติฐาน.....	58
5. สรุป อภิปราย และเสนอแนะ.....	66
สรุปผลการวิจัย.....	66
อภิปรายผล.....	68
ข้อ เสนอแนะ.....	74
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก.	86
ภาคผนวก ข.	115
ภาคผนวก ค.	149
ภาคผนวก ง.	171
ประวัติผู้เขียน.....	174

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนน เจลลี่ของความรู้ด้าน การสุขาภิบาลอาหาร ระหว่างก่อนและหลังการ เปิดรับความรู้ ทางสื่อ เสียงตามสาย.....	58
ตารางที่ 2	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนน เจลลี่ของทัศนคติด้าน การสุขาภิบาลอาหารระหว่างก่อนและหลังการ เปิดรับความรู้ ทางสื่อ เสียงตามสาย.....	59
ตารางที่ 3	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนน เจลลี่ของการปฏิบัติตน ด้านการสุขาภิบาลอาหารระหว่างก่อนและหลังการ เปิดรับ ความรู้ทางสื่อ เสียงตามสาย.....	60
ตารางที่ 4	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน ระหว่างสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ การศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจกับ การเปิดรับข่าวสารทางสื่อ เสียงตามสาย.....	61
ตารางที่ 5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สันระหว่างสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว กับความรู้ด้านการสุขาภิบาล อาหาร.....	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 6	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สันระหว่างสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว กับทัศนคติด้านการสุขาภิบาล อาหาร.....	63
ตารางที่ 7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สันระหว่างสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว กับการปฏิบัติตนด้านการสุขาภิบาล อาหาร.....	64
ตารางที่ 8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สันระหว่างความรู้ด้านการ สุขาภิบาลอาหาร กับทัศนคติ และการปฏิบัติตนด้านการสุขาภิบาล อาหาร.....	65
ตารางที่ 9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	115
ตารางที่ 10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	115
ตารางที่ 11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการศึกษา.....	116
ตารางที่ 12	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ.....	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 13	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ สมรส.....	117
ตารางที่ 14	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิก ในครอบครัว.....	117
ตารางที่ 15	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจ.....	118
ตารางที่ 16	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงเวลา การเปิดรับข่าวสารทางสื่อ เสียงตามสายในแต่ละวัน.....	118
ตารางที่ 17	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับ ข่าวสารทางสื่อ เสียงตามสายในแต่ละสัปดาห์.....	119
ตารางที่ 18	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่ เหมาะสมของแต่ละรายการที่ออกอากาศ.....	119
ตารางที่ 19	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็น ต่อสื่อ เสียงตามสาย.....	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 20	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอรายการ.....	121
ตารางที่ 21	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความต้องการความรู้ในแต่ละด้าน.....	122
ตารางที่ 22	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของเพลงที่ชอบ.....	123
ตารางที่ 23	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพอนามัย.....	123
ตารางที่ 24	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับฟังรายการความรู้เกี่ยวกับการสุขาภิบาลอาหาร.....	124
ตารางที่ 25	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเข้าใจในเนื้อหาความรู้ที่ได้รับจากรายการ.....	124
ตารางที่ 26	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการนำเอาความรู้จากรายการไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน.....	125

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 27	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความต้องการ ให้มีการจัดรายการคุยเฟื่องเรื่องอาหารต่อไป.....	125
ตารางที่ 28	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับระดับการเปิดรับ ข่าวสารทางสื่อเสียงตามสาย.....	126
ตารางที่ 29	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับระดับการเปิดรับ ข่าวสารทางสื่อเสียงตามสาย.....	127
ตารางที่ 30	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา กับระดับการเปิดรับ ข่าวสารทางสื่อเสียงตามสาย.....	128
ตารางที่ 31	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับระดับการเปิดรับ ข่าวสารทางสื่อเสียงตามสาย.....	129
ตารางที่ 32	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรส กับระดับ การเปิดรับข่าวสารทางสื่อเสียงตามสาย.....	130
ตารางที่ 33	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจ กับการ เปิดรับข่าวสารทางสื่อเสียงตามสาย.....	130

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 34	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเพศ กับความรู้ด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ ทางสื่อเสียงตามสาย.....	131
ตารางที่ 35	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับความรู้ด้านการ สุขาภิบาลอาหาร หลังจากการเปิดรับความรู้ทาง สื่อเสียงตามสาย.....	132
ตารางที่ 36	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับความรู้ ด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ทาง สื่อเสียงตามสาย.....	133
ตารางที่ 37	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับความรู้ด้านการ สุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ทาง สื่อเสียงตามสาย.....	134
ตารางที่ 38	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรส กับความรู้ การสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ทาง สื่อเสียงตามสาย.....	135

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 39	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทาง เศรษฐกิจ กับความรู้ด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ ทางสื่อ เสียงตามสาย.....	135
ตารางที่ 40	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัว กับความรู้ด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ ทางสื่อ เสียงตามสาย.....	136
ตารางที่ 41	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติ ด้านการ สุขาภิบาลอาหาร หลังการ เปิดรับความรู้ทาง สื่อ เสียงตามสาย.....	137
ตารางที่ 42	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติ ด้านการ สุขาภิบาลอาหาร หลังการ เปิดรับความรู้ทาง สื่อ เสียงตามสาย.....	138
ตารางที่ 43	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับทัศนคติ ด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการ เปิดรับความรู้ทาง สื่อ เสียงตามสาย.....	139

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 44	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับทัศนคติด้านการ สุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ทาง สื่อเสียงตามสาย.....	140
ตารางที่ 45	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรส กับทัศนคติ ด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ทาง สื่อเสียงตามสาย.....	141
ตารางที่ 46	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทาง เศรษฐกิจกับทัศนคติ ด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ทาง สื่อเสียงตามสาย.....	141
ตารางที่ 47	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัว กับทัศนคติด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ ทางสื่อเสียงตามสาย.....	142
ตารางที่ 48	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับการปฏิบัติตน ด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ ทางสื่อเสียงตามสาย.....	143

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 49	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการปฏิบัติตน ด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ทาง สื่อเสียงตามสาย.....	144
ตารางที่ 50	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับการปฏิบัติตนด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับ ความรู้ทางสื่อเสียงตามสาย.....	145
ตารางที่ 51	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับการปฏิบัติตนด้าน การสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ทาง สื่อเสียงตามสาย.....	146
ตารางที่ 52	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรส กับการ ปฏิบัติตนด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับความรู้ ทางสื่อเสียงตามสาย.....	147
ตารางที่ 53	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจ กับการปฏิบัติตนด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับ ความรู้ทางสื่อเสียงตามสาย.....	147

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

<p>ตารางที่ 54</p>	<p>เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัว กับการปฏิบัติตนด้านการสุขาภิบาลอาหาร หลังการเปิดรับ ความรู้ทางสื่อเสียงตามสาย.....</p>	<p>148</p>
--------------------	---	------------

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย